

Brand Name «Κρήτη»

Η ενδυνάμωση της εξωστρέφειας των Κρητικών επιχειρήσεων και η αύξηση των Κρητικών εξαγωγών στη Διεθνή αγορά, είναι βασικός στόχος όλων των φορέων εκπροσώπησης της επιχειρηματικότητας του νησιού μας, ιδιαίτερα των Επιμελητηρίων του, τονίζει στο Κρητών Επιχειρείν ο Γιώργος Γιακουμάκης Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Ρεθύμνης και του Περιφερειακού Επιμελητηριακού Συμβουλίου Κρήτης.

Υπογραμμίζοντας ότι οι εξαγωγές των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων του νησιού, εκτός από τη θετική συμβολή στο εμπορικό ισοζύγιο, βοηθούν την Περιφέρεια Κρήτης να χτίσει ένα ακόμη περισσότερο ισχυρό και αναγνωρίσιμο «brandname» στο εξωτερικό, με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για όλους τους λοιπούς κλάδους, με προεξάρχοντα αυτόν του τουρισμού. Αποτελούν δηλαδή σημαντικότατο αναπτυξιακό πυλώνα.

Γεώργιος Γιακουμάκης,
Πρόεδρος Επιμελητηρίου Ρεθύμνης,
Πρόεδρος Περιφερειακού Επιμελητηριακού
Συμβουλίου Κρήτης,
Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος
της Βυρσοδεψία Ι. & Γ. Γιακουμάκη Α.Ε.

Πόσα μέλη έχει το επιμελητήριο και σε ποιους κλάδους δραστηριοποιούνται;

Όπως γνωρίζετε, ο προσανατολισμός της οικονομικής φυσιογνωμίας του Ρέθυμνου εστιάζει επιχειρηματικά γύρω από το πλέγμα παροχής υπηρεσιών τουρισμού. Δεν αποτελεί έκπληξη συνεπώς το γεγονός ότι, το πλέον πολυπληθές τμήμα του Επιμελητηρίου μας, ως προς τον αριθμό των επιχειρήσεων – μελών μας, είναι το τμήμα των υπηρεσιών. Ακολουθούν σε κάποια απόσταση το εμπορικό και το μεταποιητικό τμήμα, αντίστοιχα. Το αμιγώς τουριστικό μας τμήμα, αριθμεί περί τις 1.200 επιχειρήσεις οι οποίες όμως είναι αυτές που συνεισφέρουν περισσότερο στην τοπική απασχό-

ληση, κατά μέσο όρο φυσικά. Σε κάθε περίπτωση, θα ήθελα να τονίσω ότι το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από την αποτύπωση των στοιχείων του μητρώου του Επιμελητηρίου μας, είναι ότι το Ρέθυμνο παρουσιάζει όχι απλά αύξηση της τάσης δημιουργίας νέας επιχειρηματικότητας αλλά πραγματική «απογείωση» της, αφού οι εγγραφές νέων μελών του Επιμελητηρίου συνεχίζουν να αυξάνονται ολοένα και περισσότερο σε κάθε καταγραμμένο διάστημα.

Οι εγγραφές νέων μελών μας παραμένουν πάντοτε κατά πολύ περισσότερες από τις διαγραφές, ενώ σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Επιμελητηρίου μας ο αριθμός των επιχειρήσε-

ων που δημιουργήθηκαν το τελευταίο δίμηνο στο Ρέθυμνο, είναι δεκαπλάσιος αυτών που διέκοψαν. Σε όλες τις αναλύσεις μας παρατηρούμε μία σταθερά υψηλή δυναμική δημιουργίας νέων επιχειρήσεων σε σχέση με τα προηγούμενα 2 έτη, στα οποία βέβαια η επιχειρηματικότητα λειτούργησε σε συνθήκες πανδημίας.

Συνοπτικά μπορούμε να παραθέσουμε τα στοιχεία του Μητρώου μας, μηνός Ιουνίου 2023, τα οποία έχουν ως εξής:

ΤΜΗΜΑ	ΠΛΗΘΟΣ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ	1.206
ΕΜΠΟΡΙΚΟ	1.820

ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3.229
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΟ	1.242
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΛΩΝ	7.497

Ποιές οι στρατηγικές για την προώθηση και την υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων;

Η ανάπτυξη οριζόντιων και κάθετων ενδοκλαδικών και διακλαδικών διασυνδέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων και των τριών τομέων της τοπικής οικονομίας, θεωρώ ότι αποτελεί τον πλέον αποτελεσματικό μηχανισμό, ικανό να διασφαλίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου. Υπάρχει σαφής και επιτακτική ανάγκη

να αναπτυχθούν πολλαπλές συνέργειες (με τη μορφή δικτύων) μεταξύ των επιχειρήσεων και των εκμεταλλεύσεων του πρωτογενούς τομέα με τις υφιστάμενες επιχειρήσεις μεταποίησης των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, τις εμπορικές επιχειρήσεις, τα ξενοδοχεία και τις επιχειρήσεις εστίασης του νομού για την απορρόφηση των προϊόντων του πρωτογενούς αλλά και μεταποιημένων αγαθών (υψηλής προστιθέμενης αξίας) στις τοπικές αγορές, με απώτερο στόχο την επέκταση τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε άλλες χώρες. Η προβολή και δυνατότητα δοκιμής ενός ποιοτικού-παραδοσιακού τοπικού προϊόντος από Έλληνες και ξένους επισκέπτες της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου δίνει ένα σαφές πλεονέκτημα για τη δημιουργία μιας πιο σταθερής ζήτησης τόσο στην υπόλοιπη Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Ως εκπρόσωπος της επιχειρηματικότητας νοιώθω πραγματικά ευτυχής, γιατί τα τελευταία χρόνια έχουμε κατορθώσει να δώσουμε νέα ώθηση στην εγχώρια και διεθνή αναγνώριση του υψηλού επιπέδου των προϊόντων της Κρητικής γης. Προσπάθεια που αποτυπώνεται σε συνεργατικές δράσεις, όπως την απόλυτα επιτυχημένη διοργάνωση του *Παγκρήτιου Φόρουμ Προώθησης Προϊόντων σε κρητικά ξενοδοχεία και Super Markets* στην Κρήτη, αλλά και την αντίστοιχη διοργάνωση του Φόρουμ Προώθησης Κρητικών Προϊόντων σε πανελλαδική κλίμακα, στο ΟΑΚΑ. Επίσης μέσω δράσεων όπως η συμμετοχή και υποστήριξη μας στο «Ελληνικό Πρωινό Κρήτης», στο *«Σήμα Ποιότητας Κρητικής Κουζίνας της Περιφέρειας Κρήτης»*, αλλά και η, επί δέκα έτη διοργάνωση της *«Γιορτής Κρητικής Διατροφής»* στο Ρέθυμνο - τις οποίες αναφέρω απλά ενδεικτικά, ως προς το ενδεικτικό πλαίσιο των δράσεων μας.

Πως το Επιμελητήριο συμβάλει στην εξωστρέφεια των επιχειρήσεων;

Ως επιμελητηριακός, κλαδικός φορέας, πιστεύουμε ότι οι τοπικοί φορείς και οι τοπικές κοινωνίες οφείλουν από κοινού να συνεργαστούν με σκοπό να προωθηθεί περαιτέρω το πλεονέκτημα της εξωστρέφειας της οικονομίας του νησιού, με την καλύτερη δυνατή προώθηση του brand name «Κρήτη» στο εξωτερικό.

Ειδικά για το Ρέθυμνο, με την προνομιούχα κλιματολογικά ενδοχώρα του και τον ισχυρό πρωτογενή του τομέα, θεωρούμε ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια επιχειρηματικών ευκαιριών. Ενδεικτικά, ως τέτοιες ευκαιρίες αναφέρονται τα εξής:

- Παραγωγή, τυποποίηση και διακίνηση οικολογικών προϊόντων
- Παραγωγή Προϊόντων Ονομασίας Προέλευσης
- Παραγωγή προϊόντων αγροκτήματος
- Παραγωγή προϊόντων με τοπικό σήμα ποιότητας

- Ανασυγκρότηση οικοτεχνίας - χειροτεχνίας

Παράλληλα, υπάρχει αυξημένη δυνατότητα για διεύρυνση της γκάμας των προϊόντων που παράγονται στο Ρέθυμνο, πέρα από το λάδι: το κρασί, το χαρούπι, τα κτηνοτροφικά προϊόντα, το μέλι, τα σαλιγκάρια, το ρόδι, τα φρούτα, τα αρωματικά φυτά και άλλα που είναι γνωστά για την ποιότητά τους.

Ως Διοίκηση του Επιμελητηρίου του Επιμελητηρίου Ρεθύμνης και του Περιφερειακού Επιμελητηριακού Συμβουλίου Κρήτης θεωρούμε ότι η ανάπτυξη του τόπου μας θα πρέπει να βασιστεί, όχι απλά σε δύο πυλώνες, την πρωτογενή μας παραγωγή, και τον τουρισμό, αλλά κύρια *στην επίτευξη προστιθέμενης αξίας* μέσω των απαιτούμενων συνεργιών μεταξύ τους.

Εργαζόμαστε λοιπόν από κοινού και διαχρονικά, με τους φορείς της Κρήτης, τα άλλα Επιμελητήρια του νησιού - αλλά κυρίως με τις επιχειρήσεις - μέλη μας, χτίζοντας ένα ολοένα και πιο ισχυρό προφίλ, τόσο για τον τουρισμό, όσο και για τα προϊόντα της Κρητικής παραγωγής.

Σε κάθε περίπτωση, ο αγροδιατροφικός τομέας είναι ένας από τους πλέον δυναμικούς κλάδους της Κρητικής μεταποίησης. Θα πρέπει να αναφερθεί επίσης ότι, οι εξαγωγές των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων του νησιού, εκτός από τη θετική συμβολή στο εμπορικό ισοζύγιο, βοηθούν την Περιφέρεια Κρήτης να χτίσει ένα ακόμη περισσότερο ισχυρό και αναγνωρίσιμο «brandname» στο εξωτερικό, με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για όλους τους λοιπούς κλάδους, με προεξάρχοντα αυτόν του τουρισμού. Αποτελούν δηλαδή σημαντικότατο αναπτυξιακό πυλώνα. Συνεπακόλουθα, η ενδυνάμωση της εξωστρέφειας των Κρητικών επιχειρήσεων και η αύξηση των Κρητικών εξαγωγών στη Διεθνή αγορά, είναι βασικός στόχος όλων των φορέων εκπροσώπησης της επιχειρηματικότητας του νησιού μας, ιδιαίτερα των Επιμελητηρίων του.

Ως Κρήτη διαθέτουμε ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα εξωστρέφειας, το οποίο είναι, όπως ανέφερα το **δυνατό τουριστικό όπως και διατροφικό brand name** που έχουμε κτίσει, κάτι που μας επιτρέπει την αισιοδοξία. απ ότι φαίνεται και η φετινή σεζόν θα πάει καλά, και ας μη γελιόμαστε, σχεδόν όλοι οι επιχειρηματικοί τομείς του Ρεθύμνου, συνδέονται με την πορεία του Τουρισμού.

Πάντως, χρειάζεται συνεχής προσπάθεια - και το στοιχείο στο οποίο πιστεύω ότι θα πρέπει να εστιάσουν οι επιχειρήσεις μας είναι η αύξηση της εξωστρέφειας τους, μέσα και από την πραγματοποίηση επενδύσεων εκσυγχρονισμού και δημιουργίας τοπικών αλυσίδων αξίας, πάνω στο brand name που ανέφερα. Σημαντική κρίνω επίσης και τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση, τόσο των επιχειρηματιών όσο και του προσωπικού των επιχειρήσεων τους.

Σε κάθε περίπτωση, οι όποιες επιχειρηματικές επιτυχίες προϋποθέτουν προσήλωση στον στόχο μας, συνεργασία, και φυσικά σοβαρή δουλειά. Είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να το έχουμε συνεχώς κατά νου ως παράγοντα επιτυχίας.

Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις στην δεκαετία που διανύουμε για το Επιμελητήριο και τα μέλη του;

Πιστεύω ότι είναι κοινός τόπος πλέον, ότι βρισκόμαστε σήμερα σε ένα σημείο καμπής ως προς το μέλλον του Ελληνικού επιχειρείν. Μετά την κορύφωση της πανδημίας του κορονοϊού, την σκυτάλη των προκλήσεων πήραν η αύξηση στις τιμές των πρώτων υλών - λόγω και των προβλημάτων στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα, η πολεμική ανάφλεξη στην Ευρωπαϊκή ήπειρο και - ίσως η περισσότερο απειλητική όλων σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, η σοβούσα *εκρηκτική αύξηση του ενεργειακού κόστους*. Ως αποτέλεσμα αυτών, έχουν προκληθεί σωρευτικά σημαντικότερες αναταράξεις στις εθνικές οικονομίες, αλλά και αντίστοιχα σοβαρές απώλειες εσόδων σε βασικές οικονομικές δραστηριότητες. Όσον αφορά τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις μας, σίγουρα θα συμπεριελάμβανα μαζί με τις αυξήσεις στο κόστος της ενέργειας τις αντίστοιχες αυξήσεις στο κόστος των πρώτων υλών οι οποίες φαίνεται να είναι αυτές που απασχολούν περισσότερο τα μέλη μας. Αυτό είναι φυσικό γιατί αυτά είναι που προκαλούν μία σημαντική αύξηση του λειτουργικού μας κόστους το οποίο είναι πλέον πολύ δύσκολο να μετακυληθεί.

Σε κάθε περίπτωση όμως, είμαι προσωπικά αισιόδοξος για το μέλλον, κι αυτό γιατί μπορούμε - και θα το καταφέρουμε - να καθιερώσουμε την Κρήτη και ειδικά σε ότι μας αφορά το Ρέθυμνο, σε 12μηνο τουριστικό προορισμό. Η Κρήτη, και ιδιαίτερα το Ρέθυμνο, αποτελεί έναν από τους κορυφαίους, εμβληματικούς και αναγνωρίσιμους ελληνικούς προορισμούς, ιδιαίτερα στα προϊόντα διακοπές για την Οικογένεια, αλλά και Γαστρονομικός και Πολιτιστικός τουρισμός, με σημαντικές όμως δυνατότητες για περαιτέρω άνοδο. Κι αυτό θα συμβεί μέσα από την ανάπτυξη και άλλων εναλλακτικών και κυρίως θεματικών δυνατοτήτων / προσφερόμενων πακέτων διακοπών, που θα βοηθήσουν στην διαφοροποίηση και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος μας. Προοπτικές υπάρχουν ακόμη όπως αναφέραμε και στα προϊόντα διατροφής, αλλά και στις επενδύσεις γύρω από το περιβάλλον και την παραγωγή ενέργειας όπως και στο real estate, ειδικά στο κομμάτι των παραθεριστικών κατοικιών.

Εργαζόμαστε λοιπόν από κοινού και διαχρονικά, με τους φορείς της Κρήτης, τα άλλα Επιμελητήρια του νησιού - αλλά κυρίως με τις επιχειρήσεις - μέλη μας, χτίζοντας ένα ολοένα και πιο ισχυρό προφίλ,

τόσο για τον τουρισμό, όσο και για τα προϊόντα της Κρητικής παραγωγής. Εν κατακλείδι, η *αναγκαιότητα μεταστροφής του παραγωγικού μας υποδείγματος* την οποία ανέδειξαν οι παγκόσμιες κρίσεις, η απεξάρτηση από την μονοκρατορία του μαζικού τουρισμού και η ενίσχυση των περιφερειακών αλυσίδων αξίας, θεωρώ ότι μπορούν να δημιουργήσουν τα εχέγγυα για την ομαλή μας προσαρμογή.

Ως Επιμελητήριο Ρεθύμνης στεκόμαστε δίπλα στον παραγωγό επιχειρηματία που παλεύει κόντρα στο ρεύμα και προχωράμε μαζί, δείχνοντας με τον τρόπο αυτό ότι ο πραγματικός σκοπός των Επιμελητηρίων αλλά και όλων των φορέων υποστήριξης της επιχειρηματικότητας, είναι να υποστηρίξουν τον επιχειρηματία. Έχουμε τεράστια δυναμική ως Κρητικό Επιχειρείν, κτίζοντας ισχυρό Brand Name τόσο για τον Τουρισμό, όσο και για τα προϊόντα μας, με ατμομηχανή τα αγροδιατροφικά.

Είμαστε βέβαιοι ότι μπορούμε να αξιοποιήσουμε ακόμα περισσότερο τα πλεονεκτήματά μας και να ανταποκριθούμε με τον καλύτερο τρόπο στις απαιτήσεις τόσο της τουριστικής αγοράς, όσο και στις διατροφικές ανάγκες και τάσεις της παγκόσμιας αγοράς.

Βιογραφικό

Ο **Γεώργιος Γιακουμάκης**, είναι Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Ρεθύμνης και Πρόεδρος του Περιφερειακού Επιμελητηριακού Συμβουλίου Κρήτης. Είναι Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας **Βυρσοδεψία Ι. & Γ. Γιακουμάκη Α.Ε.**, μονάδας επεξεργασίας δέρματος, η οποία από το 2008 είναι η μοναδική στο χώρο επεξεργασίας και κατεργασίας δερμάτων που διαθέτει Οριστική Άδεια Λειτουργίας. Είναι παντρεμένος και πατέρας δύο παιδιών.

